

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-
ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних робіт
з дисципліни «Контроль і ревізія»
за напрямом підготовки «Облік і оподаткування»
усіх форм навчання

Харків ХНАДУ 2019

Укладач: доц. Вербицька В.І.

Кафедра обліку і оподаткування

ВСТУП

В сучасних умовах в Україні особливо важливого значення набуває контроль за формуванням і використанням фондів фінансових ресурсів держави і суб'єктів господарювання різних форм власності. Фахівці в галузі контролю і ревізії повинні досконало знати теоретичні основи ведення контрольної діяльності, володіти навичками з організації й методики її здійснення. Набути відповідні знання, вміння та навички можливо в разі успішного засвоєння студентами навчальної дисципліни «Контроль і ревізія» в процесі проведення семінарських та практичних занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни й мають на меті закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань, вироблення відповідних вмінь та навичок, а також контроль засвоєння студентами навчального матеріалу.

Семінарське заняття передбачає організовану викладачем дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів, мають можливість обміну думками і поглядами, в процесі чого розвивається мислення, формуються погляди і переконання, виробляються вміння формулювати думки й висловлювати їх та критично підходити до власних поглядів.

На практичному занятті крім детального розгляду студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни формуються вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань різного рівня складності.

Практичне заняття включає також проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Метою пропонованої методичної розробки є допомога студентам в якісній підготовці до аудиторних занять та перевірці рівня засвоєння матеріалу через відповіді на питання для самодіагностики, тестування, вирішення практичних завдань.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КОНТРОЛЮ

Мета – ознайомитися з етапами становлення та розвитку контролю

Теми доповідей:

1. Основні історичні вежі розвитку контролю.
2. Правова основа та організаційні схеми контролю в зарубіжних країнах
3. Етапи розвитку системи контролю в умовах розбудови ринкових відносин в Україні.
4. Розвиток державного контролю згідно з Лімською декларацією

Методичні рекомендації

Для розуміння дійсного в науці слід вивчити минуле. Це безпосередньо торкається й такого питання як визначення сутності та змісту контролю, який вимагає застосування ретроспективного підходу, оскільки сам процес розвитку контролю історичний. Історичний розвиток контролю свідчить про те, що він виник не раптово, а як необхідна умова суспільної праці в забезпеченні засобами для існування всього суспільства (рис. 1.1). При вивченні етапів розвитку органів контрольно-ревізійної роботи в зарубіжних країнах слід детально розглянути Лімську декларацію, що проголошує первинні положення розвитку державного контролю у демократичних країнах. Щоб опанувати систему організації контролю в Україні в сучасних умовах, слід розглядати її у порівнянні з системами контролю в зарубіжних країнах.

Контрольні питання:

1. Які історичні особливості суспільства вплинули на розвиток контролю?
2. Проблеми і напрями реформування державного контролю в Україні

Давні часи (до н.е.)	I – V ст.	VI – VIII ст.	IX – XIII ст.	XIV – XVIII ст.	XIX – XX ст.
Облік та перевірка наявних ресурсів, продуктів, товарів, матеріальних цінностей. Розкриття збитків. Зароджується та розвивається державний контроль	Контроль здійснюється вже не лише за кількістю заготовлених і виготовлених продуктів, але і за процесом розвитку торгівлі	Досягнутий рівень обліку та перевірки тимчасово забутий	Відродження та розвиток контролю, державного рахівництва. Введення інвентарного опису, системи касових операцій, поява інституту контролерів	Трансформація господарського обліку в бухгалтерський. Засобами контролю виступають рахунки бухгалтерського обліку та баланс. Прийняття спеціальних законів та норм стосовно обліку та рахування.	Контроль починає виступати як одна з наукових дисциплін. Відбувається диференціація та розвиток окремих напрямків досліджень.

Рисунок 1.1 – Основні хронологічні етапи розвитку контролю, як виду господарської діяльності

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

СУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ

Мета – визначити сутність контролю та ознайомитися з видами контролю

Теми доповідей:

1. Основні завдання та функції економічного контролю.
2. Структура суб'єктів державного економічного контролю в Україні.
3. Основні цілі контролю як функції управління на підприємстві

Методичні рекомендації

Стрімка поява нових суб'єктів господарювання, постійне збільшення кількості різних господарюючих суб'єктів у сучасних умовах спричинило і збільшення кількості економічних правопорушень та злочинів. Потреба в ефективній боротьбі з зазначеними правопорушеннями обумовлює необхідність контролю. Залежно від завдань, які ставляться перед органами контролю, від того яка його форма переважає, здійснюються різні його форми.

Тестові завдання

1. Якому етапу розвитку контролю притаманні такі риси як: розвиток державного рахівництва, введення інвентарного опису тощо:

- А) давні часи (до н.е.)
- Б) 6-8 ст.н.е.
- В) 11-13 ст.н.е.

2. В Україні етапом становлення контролю вважається:

- А) 1998-2000 рр.
- Б) 1990-1997 рр.
- В) 1991-1993 рр.

3. В якому році було прийнято Лімську Декларацію:

- А) 1977 р.
- Б) 1976 р.
- В) 1971

4. Економічний контроль - це процес:

а) перевірки наявності і стану матеріальних цінностей та грошових коштів;

б) спостереження і перевірки виробничої та фінансової діяльності підприємств, яка здійснюється відповідними суб'єктами управління, наділених певними функціями контролю, з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів цієї діяльності, усунення та попередження негативних явищ і тенденцій;

в) вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємства, його підрозділів і дій апарату управління на підставі достовірності документів і документальних записів.

5. Необхідність контролю в сучасних умовах господарювання визначається:

А) незадовільним станом законодавчої бази з питань контролю і ревізії;

Б) збільшенням кількості економічних правопорушень та злочинів;

В) реформуванням органів державного контролю в Україні.

6. До суб'єктів державного економічного контролю в Україні не належать:

А) Конституційний суд України;

Б) Аудиторська Палата України;

В) Національний банк України.

7. Під категоріями контролю розуміють найважливіші його поняття, які концентрують в собі зміст всієї сукупності норм, правил і принципів, що розкривають вимоги й мотиви вивчення господарювання.

А) Так;

Б) Ні.

8. Незалежний контроль здійснюється:

А) бухгалтером-експертом;

Б) аудитором;

В) головним бухгалтером підприємства;

Г) посадовою особою Рахункової палати України.

9. Парламентський контроль є прерогативою:

- А) Верховної Ради;
- Б) Рахункової палати;
- В) Адміністрації Президента;
- Г) Конституційного суду.

10. Контрольні повноваження Президента України обумовлені:

- А) конституційним становищем голови держави;
- Б) необхідністю контролювати дії Верховної Ради України;
- В) ухвалою Конституційного суду України;
- Г) волевиявленням народу України.

11. Контрольні функції НБУ полягають:

- А) у здійсненні контролю за дотриманням банківськими установами законодавства, економічних нормативів та власних нормативних актів;
- Б) у контролі за купівельною спроможністю грошової одиниці;
- В) у дотриманні банками ставки рефінансування;
- Г) у здійсненні контролю за рухом капіталу.

12. Коли здійснюється поточний контроль на підприємстві?

- А) При виконанні програми контролю;
- Б) У ході здійснення ревізії діяльності підприємства;
- В) У момент здійснення господарських операцій.

13. Які економічні відносини регулює банківський контроль?

- А) Монопольну діяльність господарюючих суб'єктів;
- Б) Формування бюджету держави;
- В) Витрачання коштів державного бюджету;
- Г) Грошовий обіг та кредитно-фінансові відносини.

14. Яка основна мета функціонування державної податкової адміністрації України?

- А) Дотримання податкового законодавства й своєчасного надходження платежів у бюджет;
- Б) Схоронність державної власності;
- В) Дотримання обліково-економічної політики підприємства.

Контрольні питання:

1. Проаналізуйте основні різновиди контролю як функції системи управління суспільними процесами.
2. Визначте та розкрийте основні цілі контролю як функції управління на підприємстві.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Мета – розглянути класифікацію фінансового контролю

Теми доповідей:

1. Фінансовий контроль: поняття, завдання та функції.
2. Податковий контроль: поняття, завдання та функції.
3. Бюджетний контроль: поняття, завдання та функції.
4. Банківський контроль: поняття, завдання та функції.
5. Поняття, завдання та функції аудиту.
6. Поняття, завдання та функції казначейського контролю.

Методичні рекомендації

Фінансовий контроль здійснюється на самому підприємстві в формі внутрішнього контролю та держави й недержавних органів контролю, реалізується за допомогою фінансових інститутів, зумовлених товарно-грошовими відносинами. Він має місце у всіх сферах суспільного відтворення і супроводжує весь процес руху грошових фондів, охоплюючи весь комплекс господарчих процесів і грошових відносин сфери матеріального виробництва та невиробничої сфери, включаючи і стадію осмислення.

Завдання 1

Необхідно розподілити наведені характеристики за відповідними методами господарського контролю (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 – Методи господарського контролю

Інвентаризація	Аудит	Ревізія	Судово-бухгалтерська експертиза

Дані для виконання:

- 1) Незалежна форма господарського контролю.
- 2) Підставою для проведення є постанова органів слідства.
- 3) Завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань.
- 4) Здійснюється на добровільних засадах.
- 5) Мета — виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки.
- 6) Контроль примусовий, здійснюється за розпорядженням вищих органів.
- 7) Є слідчою дією, що призначається після відкриття кримінальної справи.
- 8) Здійснюється для контролю за діяльністю матеріально-відповідальних осіб.
- 9) Здійснюється на договірних умовах.
- 10) Діяльність посадової особи обмежується рамками матеріалів, присланих йому слідчим.
- 11) Проводиться тільки після здійснення господарської операції.
- 12) Посадова особа не може здійснювати жодних самостійних дій щодо збору і пошуку додаткових матеріалів.
- 13) Посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця збереження матеріальних цінностей, коштів і документів.
- 14) Спосіб доказу протиправних дій осіб, проти яких відкрито кримінальну справу.
- 15) У результаті перевірки складається інвентаризаційний опис.
- 16) Здійснюється за планом роботи контролюючого органа без узгодження з керівником підприємства, що контролюється.
- 17) У результаті перевірки складається акт.
- 18) Проводиться на недержавних підприємствах з ініціативи правоохоронних органів.
- 19) Контроль державних органів для виявлення недоліків у фінансово-господарській діяльності підприємств, з погляду законності, вірогідності та доцільності.
- 20) При виявленні порушень за результатами контролю підприємств, що користуються коштами державного бюджету, накладаються штрафні санкції.
- 21) Після проведення контролю складається висновок і надаються рекомендації керівництву підприємства щодо усунення помилок і недоліків.

Контрольні питання:

1. Які елементи включає система фінансового контролю в країнах з розвинутою ринковою економікою?
2. Чи змінюється предмет фінансового контролю в залежності від стадії суспільного відтворення?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

РЕВІЗІЯ: ПОНЯТТЯ І ЗМІСТ

Мета – ознайомитися з поняттям ревізії її сутністю та змістом

Методичні рекомендації

Ревізія є, перш за все, засобом виявлення фактів зловживань, безгосподарності, ставлення до виконання службових обов'язків, порушень фінансової дисципліни, чинного законодавства. Вона вивчає суб'єкт підприємницької діяльності в статистиці, ретроспективно, тобто після завершення господарських процесів. Під час її проведення аналізуються причини, умови виникнення та наслідки порушень; виявляються невикористані резерви виробництва; перевіряється система забезпечення збереження засобів та предметів праці, а також дотримання чинних стандартів з обліку та звітності. Вивчаючи відповідну інформацію, ревізор відтворює картину минулого за наявною в його розпорядженні письмовою інформацією.

Завдання 1

Необхідно:

- 1) проаналізувати перелік вимог, що пред'являються до ревізора, відповідно до Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу»;
- 2) на основі проведеного аналізу сформулювати обов'язки ревізора.

Вихідні дані:

– строго додержуватись положень Конституції України, Законів України відносно захисту прав і інтересів громадян, підприємств, установ та організацій;

– охороняти інтереси держави, рішуче боротися з порушенням державної дисципліни при здійсненні господарської діяльності підприємствами різної форми господарювання;

– надавати всебічну допомогу підприємствам щодо усунення виявлених недоліків і порушень;

– передавати правоохоронним органам (в разі виявлення зловживань та порушень чинного законодавства) матеріали ревізії, а також інформувати про виявлені зловживання державні органи, що уповноважені управляти державним майном.

Завдання 2

Необхідно

1) вивчити наведені категорії;

2) вибрати ті, за які контролер-ревізор несе відповідальність.

Надати їх характеристику наведених категорій.

Вихідні дані:

Перелік параметрів за дотримання яких ревізор несе відповідальність відповідно Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу»:

а) ефективність ревізії;

б) за умисне викривлення інформації або приховування фактів крадіжок та зловживань;

в) повнота та якість проведеної ревізії;

г) достовірність та об'єктивність інформації, що відображена в Акті ревізії та додатків до нього;

д) всебічність та всеосяжність ревізії;

є) результативність ревізії

Контрольні питання:

1. Наведіть поняття ревізії та визначте її сутність.

2. Перелічіть функції ревізії.

3. Назвіть принципи ревізії.

4. Наведіть класифікацію ознак ревізії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета – ознайомитися з організацією контрольно-ревізійної діяльності

Методичні рекомендації

Контрольно-ревізійна діяльність відіграє важливу роль в економічному механізмі управління, оскільки координує і погоджує ряд однорідних процесів, виконання яких здійснюється колективом працівників. Вона здійснюється та проводиться у формі ревізій і перевірок, які полягають в обстеженні і визначенні окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства або їх підрозділів. Перевірки здійснюються шляхом вивчення фактів, зазначених в документах, якість яких не завжди відповідає вимогам, що пред'являються до них, тому слід звернути увагу на класифікацію документів та основні ознаки підробки документів. Результати контролю оформляються актом.

Завдання 1

Необхідно проаналізувати і зробити висновки, чи всі дії зроблені головним бухгалтером, щоб упевнитися в законності проведення ревізії і повноважених осіб, що перевіряють.

Дані для виконання:

На ВАТ «Рубін» прибула ревізійна комісія. Голови правління в цей момент на місці не було. Головний бухгалтер здивувався візитові, тому що протягом кварталу підприємство вже перевірялося ДКРС і податковою міліцією. У ході цих ревізій (перевірок) не було виявлено порушень і зловживань. Маючи певний досвід, головний бухгалтер перевіряв особисті службові посвідчення, довідався про характер перевірки (планова або позапланова) і негайно подзвонив в орган, що направив контролерів для перевірки їх повноважень.

Завдання 2

Необхідно пов'язати поняття з їх визначенням (поставити поруч з номером поняття відповідну букву визначення).

Дані для виконання

Поняття:

- Нестача
- Надлишок
- Перевитрата
- Зловживання
- Економічний злочин.

Визначення:

а) Розкрадання або сприяння розкраданню певних матеріальних цінностей, коштів і цінних паперів.

б) Перевищення витрати коштів і матеріальних витрат у порівнянні з встановленим планом (нормативом).

в) Дії посадової особи або працівника, наслідком яких є незначний матеріальний збиток (використання транспортних засобів, користування телефоном у власних цілях і т.д.).

г) Перевищення облікових даних над фактичною наявністю коштів, матеріальних цінностей.

д) Перевищення фактичної наявності коштів, матеріальних цінностей у порівнянні з даними бухгалтерського обліку.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення контрольно-ревізійної діяльності та процедури.
2. Що представляє собою контрольно-ревізійний процес?
3. Перелічіть складові плану контрольно-ревізійної діяльності.
4. Наведіть види планів в ревізії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Мета – визначити особливості контролю в бюджетних установах, організаціях та на промислових підприємствах

Методичні рекомендації

Фінансування бюджетної установи чи організації з бюджету робить їх підконтрольними органам ДФІ. За керівником бюджетної установи закріплюються повноваження щодо права управління коштами і майном у положеннях про установу чи організацію і це є важливою відправною точкою для здійснення у бюджетній установі державного фінансового контролю. Метод контролю в бюджетних установах є вираженням засад загального підходу до об'єкта контролю. В основі цих засад лежить поєднання загальнонаукових і специфічних прийомів пізнання, що дають можливість комплексно вивчити законність, достовірність, доцільність і економічну ефективність господарських і фінансових операцій та процесів на основі використання облікової, звітної, нормативної та іншої економічної інформації в поєднанні з дослідженням фактичного стану об'єкта контролю.

Господарський кодекс України визначає підприємництво як самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Завдання 1

Необхідно визначити, які з перерахованих структур підлягають перевірці контрольно-ревізійними відділами, а які – не підлягають. Відповідь оформити у вигляді таблиці (табл. 6.1).

Таблиця 6.1 – Перевірка органами ДФІ

Підлягають перевірці	Не підлягають перевірці

Дані для виконання:

- 1) державні підприємства;
- 2) акціонерні підприємства;
- 3) товариства з обмеженою відповідальністю;
- 4) комерційні підприємства;
- 5) орендні підприємства;
- 6) державні банки;
- 7) комерційні банки;
- 8) приватні підприємства;
- 9) спільні підприємства;
- 10) індивідуальні підприємства;
- 11) іноземні фірми, що одержують допомогу з державного бюджету;
- 12) центральні органи виконавчої влади;
- 13) товариство з обмеженою відповідальністю, що одержало в банку державний кредит;
- 14) відкрите акціонерне товариство, що уклало державний контракт.

Завдання 2

Визначити завдання ревізії в бюджетній установі та на промисловому підприємстві, порівняти їх. Відзначити особливості. Зробити висновки. Результат оформити в табличному вигляді.

Контрольні питання:

1. На яких принципах базується контроль в бюджетних установах?
2. Які існують сучасні підходи до трактування поняття «підприємництво» і до якого схиляється саме Ви?
3. Яке основне завдання ревізії на промислових підприємствах?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

РЕВІЗІЯ КАСОВИХ І БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії касових та банківських операцій.

Методичні рекомендації

З практичного досвіду діяльності контрольно-ревізійних органів, найбільше випадків порушень фінансової дисципліни допускається при здійсненні касових та розрахункових операцій, особливо операцій з готівкою. Тому це найвідповідальніша ділянка документальної ревізії. Необхідно пам'ятати, що понадлімітні залишки готівки в касі підприємства визначаються прямим підрахунком за кожний робочий день шляхом порівняння залишку готівки в касі на кінець дня зі встановленим лімітом, незалежно від того, здійснювалися у цей день касові обороти чи ні.

При розв'язанні завдань необхідно звернути увагу на важливість перевірки правильності видачі та використання підзвітних сум, виявлення фактів неправомірної видачі готівки під звіт робітникам, які повністю не розраховалися за раніше отримані кошти, фактів несвоєчасної звітності, а також випадки передавання підзвітних коштів одним працівником іншому. При перевірці звітів про використання отриманих засобів особливу увагу слід приділяти дотриманню підзвітними особами встановлених строків складання авансових звітів, своєчасності повернення у касу підприємства залишку невикористаної суми, наявності оригіналів підтверджувальних документів.

Завдання 1

Необхідно виявити порушення, застосувати за необхідності штрафні санкції. Скласти акт інвентаризації наявних коштів за встановленою формою.

Дані для виконання:

Інвентаризація центральної каси проведена на 2 січня поточного року комісією в складі ревізора, головного бухгалтера, касира. Залишок за даними касової книги на початок дня проведення інвентаризації склав 9300 грн.

Інвентаризацією встановлено, що в касі на день перевірки було в наявності: готівки – 1200 грн., грошових документів – 4112 грн.

На виплату заробітної плати за другу половину грудня попереднього року в касі було дві відомості: № 3 на загальну суму 18000 грн., за якою виплачено 17500 грн., і № 4 на 75000 грн., по якій виплачено 70400 грн. На відомостях відсутнє письмове розпорядження керівника і головного бухгалтера про те, у який термін касиру доручається здійснити виплату заробітної плати. На титульних аркушах відомостей касиром не зроблені записи, скільки виплачено грошей і яка сума заробітної плати депонована.

Під час інвентаризації готівки і грошових документів у касі інвентаризаційна комісія виявила розписку комерційного агента від 18 жовтня минулого року в одержанні в касі 300 грн. на термін до 20 січня поточного року. Підписи керівника і головного бухгалтера, які дозволяють таку видачу на розписці відсутні.

Завдання 2

Необхідно скласти акт перевірки наявності коштів у касі за встановленою формою і визначити результати.

Дані для виконання

При ревізії головної каси 20 лютого касир пред'явив ревізору готівку купюрами по:

100 грн. – 2 шт.;

50 грн. – 8 шт.;

20 грн. – 20 шт.;

10 грн. – 25 шт.;

5 грн. – 15 шт.;

2 грн. – 10 шт.;

1 грн. – 25 шт.

Розмінна монета – 5 грн.

Також надано звіт із залишками на 20.02 — 35 грн., прибутковий касовий ордер за 20.02 на суму 2886,5 грн., видаткові касові ордери на загальну суму 291,5 грн.

Завдання 3

За грудень 2012 р. за даними касової книги залишок готівки становив:

02.12 – 137 грн.

03.12 – 3525 грн.65 коп.
04.12 – 2125 грн.
05.12 – 1842 грн.
08.12 – 532 грн.20 коп.
09.12 – 65 грн.
10.12 – 298 грн.
11.12 – 280 грн.
12.12 – 150 грн.
17.12 – 302 грн.20 коп.
18.12 – 4252 грн.25 коп.
19.12 – 1525 грн.
22.12 – 925 грн.
23.12 – 102 грн.
24.12 – 230 грн.
25.12 – 280 грн.

Ліміт залишку готівки в касі, встановлений банком на 2012 р. становить 290 грн. Терміни виплати заробітної плати погоджені з банком і встановлені 18 числа звітного місяця – аванс за першу половину місяця, 4 числа наступного місяця – зарплата за другу половину місяця.

Необхідно:

1. Перевірити дотримання встановленого банком ліміту залишку готівки в касі.
2. Визначити розмір фінансових санкцій за перевищення ліміту залишку готівки в касі.
3. Зробити запис для включення в акт ревізії.

Контрольні питання:

1. Визначте особливості інвентаризації каси.
2. Який порядок ведення касової книги?
3. Ким і в які строки здійснюється контролю за дотриманням касової дисципліни?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

РЕВІЗІЯ РОЗРАХУНКІВ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії розрахунків.

Методичні рекомендації

У процесі виробничої та фінансово-господарської діяльності промислові підприємства та бюджетні установи на підставі укладених договорів і діючих форм розрахунків вступають в розрахункові відносини з партнерами, постачальниками та покупцями, банківськими установами, податковими органами та іншими організаціями. Слід мати на увазі, що ревізію розрахункових операцій рекомендується розпочинати з аналізу результатів інвентаризації дебіторсько-кредиторської заборгованості. Ревізія розрахунків із підзвітними особами проводиться суцільним способом і розпочинається з перевірки дотримання встановленого порядку видачі готівки в підзвіт. При ревізії розрахункових операцій за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», використовується метод зустрічних перевірок. Слід пам'ятати, що при перевірці розрахунків по претензіям і відшкодуванням завданих збитків досліджується рух кожної суми на балансових рахунках 374 «Розрахунки за претензіями», 375 «Розрахунки з відшкодування завданих збитків», 947 «Недостачі і втрати від псування цінностей», а також суми, які обліковуються у складі матеріалів у дорозі та ін. Ретельно перевіряється погашення заборгованості щодо розтрат, недостач і розкрадань. Важливим є стягнення з винних осіб визначених сум збитків, що здійснюється відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі і знищення (псування) матеріальних цінностей».

Завдання 1

В процесі проведення ревізії виявлено, що підприємство занизило прибуток на 1120 грн. Перевірка показала, що вже вдруге протягом року виявлено, що підприємство занизило суму прибутку.

Необхідно:

1. За результатами проведеної перевірки провести донарахування суми податку на прибуток.

2. Вказати, які санкції слід застосувати до підприємства і визначити розмір цих санкцій.

3. Підготувати запис для включення його в акт ревізії.

Завдання 2

Необхідно встановити суму нестачі, що підлягає відшкодуванню винною особою.

Дані для виконання

Під час інвентаризації була виявлена нестача 100 кг яловичини мороженої, яка на складі зберігалася 12 діб. Ціна яловичини мороженої 18 грн. за 1 кг.

Норма природного збитку яловичини мороженої при 3-добовому терміні збереження встановлена в розмірі 0,08 %. За кожну наступну добу збереження до 10 діб норма збільшується на 0,01 %, після 10-добового збереження за кожну добу норма збільшується на 0,005 %.

Завдання 3

Перевірити стан обліку розрахунків з підзвітними особами на основі авансового звіту експедитора Костюка А. І. від 21 квітня 2012 р. по витратах на господарські потреби. По виявлених порушеннях підготувати запис до акту ревізії та вказати джерела контролю.

Дані для виконання :

– залишок попереднього авансу за підзвітною особою – 10 грн.;

– одержано аванс з каси 2 квітня – 115 грн.;

– витрачено згідно авансового звіту від 15 квітня на придбання друкарського паперу – 107,50 грн. решту заборгованості внесено в касу підприємства заборгованість за підзвітною особою (10+7,50) внесено в касу 22 квітня 2012 р.

Контрольні питання:

1. Перелічити основні методичні прийоми ревізії розрахунків.

2. Перелічити основні етапи ревізії розрахунків з підзвітними особами

3. Які основні питання перевіряє ревізор в процесі контролю розрахунків з постачальниками за ТМЦ, роботи, послуги?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

РЕВІЗІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії основних засобів та нематеріальних активів.

Методичні рекомендації

Продуктивність суспільної праці і темпи її зростання безпосередньо пов'язані з технічною озброєністю праці, величиною основних виробничих засобів і їх інтенсивністю використання. Ревізію слід розпочинати з часткової або повної інвентаризації основних засобів за місцями їх зберігання і використання. Важливо з'ясувати простої і невикористання придбаного технічно удосконаленого обладнання, яке фактично у виробництві не використовується звертаючи увагу на додержання правил його зберігання і консервації.

Зміст наступного етапу полягає у з'ясуванні доцільності і законності придбання основних засобів, правильності і повноти оформлення актів приймання основних засобів, своєчасності і повноти їх оприбуткування та введення в експлуатацію. Аналогічно перевіряється процес реалізації та вибуття основних засобів. Нестача, псування, ремонт основних засобів також є об'єктами ретельної перевірки. Об'єктом ревізії операцій з нематеріальними активами є механізм формування їх початкової вартості.

Операцій з основними засобами передбачають нарахування їх амортизації. Метод амортизації нематеріальних активів обирається підприємством самостійно, виходячи з умов отримання майбутніх економічних вигод. Слід пам'ятати, якщо зазначені умови визначити неможливо, то амортизація нараховується із застосуванням лінійного методу.

Завдання 1

Необхідно:

1. Перевірити стан бухгалтерського обліку операцій з основними засобами.
2. По виявлених порушеннях підготувати запис до акту ревізії.

3. Вказати джерела контролю та коригуючі засоби по виправленню допущених помилок.

Дані для виконання:

Під час перевірки по даних первинних документів ревізором встановлено, що на підприємстві 22 липня 2012 р. придбано і введено в експлуатацію 10 одиниць нового обладнання. Загальна початкова вартість якого 34,0 тис.грн. станом на 1 листопада 2012 р. та рахунку 10 «Основні засоби» обліковується лише 8 одиниць придбаного обладнання на суму 28,9 тис.грн.

Завдання 2

Необхідно перевірити правильність відображення в обліку операцій з основними засобами і пояснити їх законність або допущенні помилки.

Дані для виконання:

Підприємство ВАТ «Мрія» у листопаді поточного року придбало принтер і почало нараховувати амортизацію з грудня поточного року.

У грудні поточного року підприємство ВАТ «Мрія» придбало комп'ютер разом з мишкою і клавіатурою. Вартість комп'ютера при оприбуткуванні по даних обліку віднесли до складу основних засобів, а мишку і клавіатуру до інших необоротних активів.

Завдання 3

Необхідно скласти акт інвентаризації основних засобів, скласти бухгалтерські проведення.

Дані для виконання:

Під час інвентаризації виявлений офісний телефон, що не числився на балансі і не відображається в підзвіті в матеріально відповідальній особи. Було встановлено, що підприємство одержало телефон як приз при участі в конкурсі.

Первісна вартість телефону – 220 грн., передбачуваний термін використання – 5 років, ліквідаційна вартість прирівняна до нуля. Метод амортизації – прямолінійний. Встановлено, що підприємство не понесло жодних витрат, пов'язаних з придбанням даного об'єкта.

Завдання 4

Необхідно вказати порушення і заходи, що можуть бути початі за результатами інвентаризації.

Дані для виконання

За підсумками проведеної інвентаризації комісія встановила, що база даних, яку у 2012 р. розробила стороння організація для проведення маркетингових досліджень, не використовувалася підприємством. Дані, що утримуються в базі, втратили актуальність. Витрати на її придбання і створення склали 4500 грн. без обліку ПДВ. Слід також зазначити, що база містить унікальні дані, зібрані безпосередньо працівниками підприємства.

Крім того, при дослідженні комп'ютерів у відділі маркетингу інвентаризаційною комісією був встановлений факт відсутності незавершеної облікової програми, до створення якої був причетний інженер – програміст. На жаль, зазначений фахівець протягом 6 місяців не зміг реалізувати вимоги адміністрації до даної облікової програми: вона залишилася в незавершеному вигляді. Витрати на створення програми (оплата послуг інженера – програміста, амортизаційні відрахування на вартість комп'ютера, розраховані пропорційно робітникові часу програміста, і т.п.) склали 8000 грн. без обліку ПДВ.

Ситуація 1: інженер-програміст, працюючи за наймом і не виконавши вимоги адміністрації, вилучив (стер з комп'ютера) дану незавершену облікову програму. Договір про майнові авторські права укладений не був.

Ситуація 2: облікова програма розроблялася інженером-програмістом в процесі виконання службових обов'язків, що підтверджено трудовим договором.

Контрольні питання:

1. Перерахуйте загальнонаукові методи ревізії операцій з основними засобами
2. Назвіть послідовність дій при ревізії основних засобів.
3. Що таке амортизація і якими методами вона нараховується?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

РЕВІЗІЯ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИМИ ЦІННОСТЯМИ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії операцій з товарно-матеріальними цінностями.

Методичні рекомендації

Матеріальні цінності займають найбільш питому вагу в собівартості продукції. Тому правильна організація ревізії за витратами матеріалів має першочергове значення в процесі збереження і витрачання матеріальних цінностей. В процесі підготовки до практичного заняття студенти повинні керуватися П(с)БО 9 «Запаси», Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів та розрахунків.

Ревізія операцій з ТМЦ розпочинається з інвентаризації, яка проводиться в місцях їх зберігання та розміщення вибіркоким способом.

Важливим є питання обстеження складських приміщень та місць збереження матеріальних цінностей. Ревізію операцій по надходженню матеріальних цінностей від постачальників рекомендується розпочинати з вивчення договорів поставки та перевірити повноту і своєчасність їх оприбуткування на склади підприємства. Вибірково за окремими видами матеріалів зіставляються дані складів про відпуск матеріалів із відповідними даними цехів і підрозділів про їх отримання. Крім того, перевіряються операції по відпуску матеріальних цінностей стороннім покупцям. При використанні сировини і матеріалів у виробництві перевіряється правильність розрахунків і застосування норм витрат сировини, основних і допоміжних матеріалів за діючими методами, галузевими нормативами.

Завдання 1

Необхідно:

1. Перевірити стан бухгалтерського обліку операцій по заготівлі і оприбуткуванню матеріалів.

2. Встановити суть виявлених порушень і підготувати запис до акту ревізії.

Дані для виконання :

1. Лісоматеріали в багатьох випадках завозять від постачальників безпосередньо у заготівельний цех фабрики. В складі сировини їх не обліковують, а в обліку відображаються записом Дт 231 Кт 63

2. Оліфа куплена в магазині майстром оздоблюваного цеху Криницьким С. М. на суму 18 грн. 60 коп. списана на витрати виробництва згідно з авансовим звітом по Дт 231 Кт 372.

Завдання 2

Необхідно:

1. Перевірити стан обліку операцій з МШП.
2. Вказати, чи є порушення в даній ситуації та які рекомендації може дати ревізор бухгалтеру щодо їх виправлення.

Дані для виконання:

Підприємство придбало 10 крісел вартістю 150 грн. за одиницю і зарахувало їх до складу МШП.

Контрольні питання:

1. Які основні завдання перевірки товарно-матеріальних цінностей.
2. В чому полягають особливості перевірки малоцінних швидкозношуваних предметів?
3. Які основні питання перевіряються при ревізії збереження матеріальних цінностей та стану складського господарства?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11 РЕВІЗІЯ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії праці та її оплати.

Методичні рекомендації

Контроль розрахунків з оплати праці є однією з найважливіших і спадних ділянок ревізійної роботи. Ревізія розпочинається з

перевірки обліку особового складу у відділі кадрів підприємства. Методика ревізії нарахування заробітної плати залежить від діючих форм і систем оплати праці. Наприклад, розрахунок оплати праці робітників відрядників і визначення об'єму виконання робіт перевіряють на підставі первинних документів обліку виробітку; на підприємстві з дрібносерійним і індивідуальним виробництвом, використовуються нагромаджувальні або разові наряди; якщо виробничий процес носить серійний характер, то контроль доцільно здійснювати на підставі маршрутних карт; при акордній системі оплати праці контроль здійснюють на підставі документів і обліку виконаних робіт на підставі нарядів; розрахунки заробітної плати спеціалістів залежать від правильності присвоєння посадових розрядів.

Завдання 1

Необхідно:

Перевірити правильність нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності, зробити висновок і вказати джерела ревізії.

Дані для виконання:

Робітник основного виробництва Петров В.П. хворів з 6 по 24 березня тобто 15 робочих днів. Стаж неперервної роботи 6 років. Сума нарахованої допомоги по тимчасовій непрацездатності по даних підприємства – 225 грн. Середньоденна заробітна плата з розрахунку за шість місяців, що передують хворобі склала 15 грн.

Завдання 2

Необхідно:

Перевірити операції щодо оплати праці, пояснити їх законність або допущені порушення.

Вихідні дані

1. Працівникові виробництва, який відпрацював увесь лютий 2012 р. при повній тривалості робочого дня нараховано зарплату згідно з трудовим договором в сумі 1900 грн.

2. Окремим працівникам підприємства нарахована зарплата за час простою в зв'язку з проведенням страйку.

3. Працівнику, якому за відпрацьований рік належить відпустка тривалістю 28 календарних днів; 10 днів замінено виплатою компенсації.

Завдання 3

Необхідно перевірити правильність нарахування зарплати і проведених з неї утримань, від коректувати бухгалтерські записи, підготувати висновок до акту ревізії, вказати джерела контролю.

Дані для виконання:

робітнику Козакевичу В.І. нараховано по наряду 1073,00 грн.

Утримано: податок з доходів фізичних осіб 156 грн., єдиний соціальний внесок 38,63 грн. На загальну суму проведених утримань зроблено запис Дт 661–Кт 64 – 195 грн.

Додаткові дані: робітник-відрядник Козакевич – шліфувальник, згідно наряду – 100 стелажів, розцінка за одиницю 10,73 грн.

Контрольні питання:

1. Назвіть задачі, джерела інформації ревізії розрахунків з оплати праці.
2. Який порядок контролю обліку особового складу?
3. Назвіть нормативно-законодавчі акти, якими керується ревізор під час перевірки оплати праці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12 РЕВІЗІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії виробництва та реалізації промислової продукції.

Методичні рекомендації

Збільшення обсягів виробництва та насичення ринку товарами є однією з найважливіших задач усіх галузей господарства України. Ревізію виробництва промислової продукції розпочинають із вивчення виробничої програми, її реальності та забезпечення її виробничими потужностями, сировиною, комплектуючими виробами, трудовими ресурсами. Основним нормативним документом з цих питань є Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. З метою встановлення достовірності величини фондів підприємства в ході

перевірки необхідно ретельно вивчити виконання фондоутворюючих показників.

Ревізуючи операції повноти оприбуткування виробленої промислової продукції, слід перевірити первинні документи і звіти по випуску і здачі продукції на склад та відображення даних в аналітичному обліку. Також необхідно перевірити правильність оцінки готової продукції на складах. Важливо звернути увагу на особливості обліку собівартості продукції. Особливе значення мають калькуляції собівартості продукції. Списання сировини і матеріалів на виготовлення окремих видів продукції перевіряється шляхом звірки первинних та звітних документів структурних підрозділів з фактичними даними. Крім того достатню увагу слід приділити перевірці достовірності фактичних залишків по незавершеному виробництву. Важливим етапом ревізії є перевірка операцій з реалізації готової продукції. При цьому необхідно враховувати, що адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не входять до виробничої собівартості готової та реалізованої продукції.

Завдання 1

Необхідно перевірити правильність розрахунку фактичної виробничої собівартості реалізованої продукції і відображення її на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Таблиця 12.1 – Операції за лютий місяць минулого року

Показники	За плановими цінами	За фактичною собівартістю
Залишок готової продукції на 1.02.12 р.	20000	14600
Надійшло виробництва 3	180000	175400

Завдання 2

Необхідно перевірити правильність визначення фактичної собівартості готової продукції переданої з виробництва на склад.

Дані для виконання:

По даних обліку підприємства за ревізійний період списано фактичну собівартість готової продукції, переданої з основного виробництва на склад на суму 11405 грн.
(2000+3200+135+2550+3520).

Таблиця 12.2 – Незавершене виробництво у відповідності з технологічним процесом відсутнє.

Проводка	Сума, грн.
Нарахована заробітна плата робітникам цеху основного виробництва за виготовлення продукції	2000
Витрачено матеріали в цеху основного виробництва на виготовлення продукції	3200
Списуються витрати від бракованої продукції, що підлягають утриманню з винних осіб	135
Списуються загально виробничі витрати на собівартість продукції	2550
Списуються адміністративні витрати	3520

Завдання 3

Необхідно:

Проаналізувати наведену виробничу ситуацію, вказати виявлені порушення і сформулювати висновки.

Вихідні дані:

Ревізійна комісія проводить інвентаризацію. Для вирішення виниклих проблем був запрошений її керівник.

Перелік проблем:

- частина готової продукції надійшла на склад в час проведення інвентаризації;
- існують запасні частини, які ніде не враховані, так як комірник відносить їх до відходів;
- ревізори перевірили 20 одиниць готової продукції і порівняли результати з даними обліку, яких виявилось 8 од.

Комірник запропонував завершити інвентаризацію не в п'ятницю, а в понеділок рано;

На подвір'ї підприємства знаходиться велика кількість відходів (приблизно 9 т). Вартість їх значна з точки зору мети контролю.

Контрольні питання:

1. Визначити основні задачі ревізії операцій з виробництва, реалізації і собівартості промислової продукції?
2. Назвіть об'єкти перевірки операцій з виробництва, реалізації і собівартості промислової продукції?
3. Які дії виконує ревізор в процесі перевірки виконання виробничої програми?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

РЕВІЗІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії результатів діяльності та власного капіталу підприємства

Методичні рекомендації

Основним завданням ревізії результатів діяльності та власного капіталу підприємства є оцінка динаміки показників формування прибутку, обґрунтованості фактичної величини утворення і розподілу прибутку; перевірка достовірності даних обліку і звітності про фінансові результати; виявлення факторів, які впливають на формування прибутку; оцінка можливих резервів подальшого зростання прибутку на основі оптимізації обсягів виробництва і витрат, отримання інформації про стан і рух коштів за різновидами кожного капіталу.

Першим етапом ревізії результатів діяльності та власного капіталу підприємства є перевірка правильності оцінки отриманих доходів і визначення прибутку (збитку) за видами діяльності. Для успішного вирішення завдань студенти повинні знати Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» і правила його застосування.

Оцінка фінансового стану підприємства є важливою для визначення його конкурентоспроможності і фінансової

стабільності. Доцільно також проаналізувати інформацію про стан і рух коштів за різновидами кожного капіталу.

Завдання 1

Розглянути ситуацію з обліку витрат діяльності підприємства і пояснити її законність або допущені порушення. Які рекомендації може дати ревізор бухгалтеру по відображенню ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

В грудні 2012 р. до складу адміністративних витрат, а саме: в Дт 92 рахунка було віднесено вартість комп'ютерної програми для ведення бухгалтерського обліку підприємства, термін корисного використання якої 5 років. Вартість програми (без податку на додану вартість) становить 600 грн.

Завдання 2

Необхідно розрахувати фінансові та адміністративні санкції.

Дані для виконання

Підприємство, починаючи з травня 2012 р., не виплачувало заробітну плату і не сплачувало внески в Пенсійний фонд. Сплата усіх внесків була здійснена 10 вересня 2012 р. У цей день в органи Пенсійного фонду була надана звітність.

Внески в Пенсійний фонд склали: травень – 4000 грн., червень – 4200 грн., липень – 3900 грн.

Контрольні питання:

1. Назвіть основні завдання та джерела інформації ревізії результатів діяльності та власного капіталу підприємства.

2. Що є об'єктами ревізії фінансових результатів і фінансового стану підприємства?

3. Назвіть джерела інформації перевірки операцій по формуванню та змінам статутного капіталу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

РЕВІЗІЯ СТАНУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ

Мета – ознайомитися з методикою здійснення ревізії стану бухгалтерського обліку та звітності

Методичні рекомендації

Основним завданням ревізії обліку і звітності є гарантування достовірності даних про сплату податків, оцінки діяльності за минулий звітний період та прогнозування її на наступні періоди. На першому етапі перевірки ревізор повинен ознайомитися зі структурою бухгалтерського апарату підприємства, організаційними формами та методами ведення бухгалтерського обліку, вивчити дотримання функціональних обов'язків головним бухгалтером підприємства. Оскільки відповідне оформлення даних бухгалтерського обліку вимагає використання бланків встановленої форми та їх правильного заповнення, студентам рекомендується вивчити «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку».

Бухгалтерський облік є суворо документальним, тому в процесі перевірки необхідно ретельно вивчити якість оформлення документації. Достовірність обліку і звітності в повному обсязі може бути визначена тільки через застосування відповідних методичних прийомів. Особливо відповідальною роботою ревізора є перевірка бухгалтерської звітності підприємства на відповідність Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», а також національним стандартам бухгалтерського обліку. Важливо звернути увагу на особливості перевірки стану внутрішнього контролю, яку доцільно розпочинати з вивчення положень про відділи і служби структурних підрозділів та посадових інструкцій окремих відповідальних працівників, розподіл їх службових обов'язків.

Завдання 1

У Книзі головних рахунків протягом ревізійного періоду сальдо за субрахунком 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» показувалось «згорнуто» за дебетом субрахунку і підраховувалось

за алгоритмом: сальдо на початок місяця плюс оборот за дебетом – оборот за кредитом. Отримані таким чином залишки за субрахунком 377 відображались у балансі. Які заходи необхідно вжити для коригування показників звітності?

Завдання 2

Для здійснення обліку основних засобів бухгалтерією державного підприємства ведуться такі облікові реєстри: журнал № 4, інвентарні картки на об'єкти основних засобів, опис інвентарних карток, оборотні відомості в розрізі матеріально відповідальних осіб.

В інвентарних картках з обліку устаткування відображено такі показники: інвентарний номер, назва об'єкта, вартість, дата придбання. Чи має місце невідповідність вимогам, що висуваються до бухгалтерської документації?

Завдання 3

За результатами перевірки стану обліку розрахунків за рахунками 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» виявлено, що в журналі № 3 відображаються такі показники: назва постачальника (кредитора), назва документа про надані послуги, одержані матеріальні цінності, сума до сплати з виокремленням ПДВ. Наприкінці місяця загальні підсумки оборотів за місяць переносяться до Книги головних рахунків. Які зауваження може зробити ревізор?

Контрольні питання:

1. Яке завдання ревізії обліку і звітності?
2. Які напрями перевірки фінансової звітності?
3. Перерахуйте джерела інформації перевірки стану бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про Державну аудиторську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 3 лют. 2016 року № 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#n8>.
2. Положення про Державну казначейську службу України: Указ Президента України від 13 квітн. 2011 р. № 460/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=460%2F2011>.
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
4. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Бюджетний кодекс України. - Х.: ОООм«Одисей», 2003. - 100с.
6. Международные стандарты для высших органов финансового контроля (ISSAI): офіційний сайт INTOSAI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurosai.org/ru/topMenu/ISSAI.html>.
7. Господарський кодекс України : Закон № №436-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
8. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ssmsc.gov.ua/ShowPage.aspx?PageID=748>.
9. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish>.
10. Білуха М.Т., Дмитренко М.Г., Микитенко Т.В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підручник. За ред. засл. діяча науки і техн. України, д.е.н., проф. М.Т. Білухи. - Вид. друге перероб. і доп. - К.: Українська академія оригінальних ідей. - 2016. - 888 с.

11. И.Бардаш С.В., Дерій В.А., Петренко Н.І. Контроль і ревізія (практикум). -Житомир: ЖІТІ, 2000. - 384 с.
12. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія: Підручник. / За редакцією проф.. Ф.Ф. Бутиця. - 3-є вид., доп. і перероб. -Житомир: ПП «Рута», 2002. - 544 с.
13. Вітвицька Н.С., Кузьмінська О.Е. Контроль і ревізія: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дис. - К.: КНЕУ, 2000. - 166 с.
14. Дерій В.А. Контроль і ревізія: Курс лекцій. - Бучач: МІФ, 2000. -54 с.
15. Державний фінансовий контроль у Радянським Союзі. - Харків, 1928.-44 с.
16. Державний фінансовий контроль: Навч.-метод. Посіб. для самот. вивч. дисципліни / Н.С. Вітвицька, І.Ю. Чумакова, М.М. Коцупатрий, М.Т. Фенченко. - К.: КНЕУ, 2003. -408 с.
17. Дікань Л. В. Контроль і ревізія: Навч.посіб. - 2-ге вид., перероб. І доп. - К.: Знання, 2007. - 327 с.
18. Національні стандарти бухобліку // Податки і бухгалтерський облік. Спецвипуск. - 2005. - № 8.
19. Романів Є.М., Хом'як Р.Л., Мороз А.С., Корягін М.В. Контроль і ревізія. - Львів: Інтелект-Захід, 2002. - 320 с.
20. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підр. - 5-е вид., стер. - К.: Знання-Прес, 2004. - 253 с.
21. Байбекова О.О. Про систему державного управління і контролю Швеції // Фінансовий контроль. - 2002. - №1.
22. Дорош Н.І. Державний фінансовий контроль: зарубіжний досвід і шляхи вдосконалення // Фінанси України. - 1998. - №1.
23. Крискж В.І., Каленський М.М., Бутко А.Д., Юрченко О.В. Ревізія і контроль у промисловому підприємстві: Навч. посібник. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. - 126 с.
24. Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: Навч. посібник / За заг. ред. П.В. Мельника. - К.: ЦУЛ, 2003. - 311 с.
25. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроль и ревизия: Практикум Учебное пособие. - К.: Ника-Центр, Зльга, 2003. - 202 с.